

Vojtěch Peksa

Středověké osídlení Podbořanska

bakalářská práce

posudek oponenta

Můj posudek bude stručný, a to především proto, že práci nelze téměř nic vytknout. Téma bylo vhodně vybráno a v první kapitole také územně vymezeno a popsáno z hlediska přírodních poměrů. Počet studovaných sídelních jednotek na vymezeném území je únosný pro dokumentaci a analýzu v bakalářské práci. Protože její základ představuje zhodnocení výpovědi archeologických pramenů, následuje nástin regionální chronologie středověké keramiky. Autor nejprve definuje pět základních tříd keramiky na základě materiálového složení keramické hmoty (zejména užitého ostřiva), charakteru výpalu, který ovlivnil i výslednou barvu střepu, morfologie-tvaru nádob a jejich výzdoby. Opírá se přitom o dosavadní poznatky badatelů, kteří se keramikou v regionu či jeho bližším sousedství zabývali (J. Bubeník, J. Klápště, oponent, P. Čech, B. Nechvátal – P. Radoměský, R. Pleiner, P. Hereit). Oprávněně zůstává velmi opatrný, pokud jde o přesnější stanovení absolutní chronologie studované keramiky a spokojuje se se stanovením širšího časového intervalu pro postupné vymizení starší keramické produkce tzv. hradištní tradice a její vystřídání specializovanou městskou hrnčířskou produkcí. Jestliže v prostředí královského města Mostu byl tento přechod záležitostí doby po polovině 13. století, v perifernější oblasti Podbořanska se užívání keramiky starší tradice patrně protáhlo výrazněji do 14. století.

Autor si je dobře vědom, že archeologická pramenná základna, kterou měl na vymezeném území k dispozici, je rozložena velmi nerovnoměrně, proto se soustředil na poznání situace prostřednictvím několika krajinných sond. Analýzu neomezil zdaleka pouze na využití písemných pramenů, ale způsobem, svědčícím o velmi dobré orientaci v práci s prameny písemnými, umělecko- a stavebně historickými, ale i kartografickými, využívá možností interdisciplinárního zhodnocení. Z tohoto pohledu jsou jeho jednotlivé historické sondy, zabývající se Buškovici, Očihovem, Podbořanským Rohozcem, Podbořany, Pšovem a Vroutkem, dobře zvládnuté a přínosné. Výsledky studia pak autor sumarizuje v poslední (šesté) kapitole, přičemž zde své poznatky konfrontuje také s dosud existující odbornou literaturou a činí tak opět způsobem velmi přesvědčivým.

Jako oponent mohu mít samozřejmě dobrý pocit, že autor vycházel také z mých poznatků, týkajících se maš'ovského újezdu a až na detaily je akceptuje. K jeho výhradě, pokud jde o mnou vyslovený předpoklad, že Hradišci působili také v blízkosti maš'ovského újezdu, bych rád doplnil a upřesnil svůj pohled. Neměl jsem na mysli pouze bezprostřední sousedství Hradišci osvojeného území s maš'ovským újezdem, v tomto ohledu by připadal v úvahu skutečně jen nejistý a spíše hypoteticky předpokládaný Podbořanský Rohozec. Východiskem pro osídlovací postup, který Hradišci iniciovali, byl poněkud vzdálenější Vroutek, a odtud se hradištický zájem upíral hlavně jižním, resp. jihozápadním směrem až do povodí Střely. Nelze ale zapomínat ani na šemnický újezd, kterým postupovalo osídlení, organizované opět Hradišci, z údolí Ohře k východu směrem k hlavnímu hřebeni Doupovských hor. A právě zde mohli mít Hradišci přímý zájem na přesném vymezení hranic.

Závěrem bych chtěl vyjádřit svou spokojenost také s formální stránkou autorova projevu, úprava bakalářské práce je velmi dobrá, ojedinělé překlepy lze sotva vyčítat, dobře zvládnutý je i poznámkový aparát a obzvlášť bych vyzdvihl úroveň obrazové dokumentace, která má veškeré profesionální parametry.

Konstatuji, že předložená bakalářská práce Vojtěcha Peksy splňuje a dle mého názoru dokonce vysoce překračuje nároky, kladené na tento kvalifikační stupeň prací, a navrhuji proto její hodnocení známkou **v ý b o r n ě**.

Ústí nad Labem 2. června 2014

doc. PhDr. Tomáš Velímský, CSc.
katedra historie FF UJEP Ústí nad Labem